

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Białymstoku

LBI.410.025.02.2019

Pani Grażyna Żyła-Pietkiewicz
Podlaski Wojewódzki Inspektor Ochrony
Środowiska w Wojewódzkim Inspektoracie Ochrony
Środowiska w Białymstoku
ul. Ciołkowskiego 2/3, 15-264 Białystok

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/19/065 – Segregacja odpadów komunalnych na terenie województwa podlaskiego

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Białymstoku, ul. Ciołkowskiego 2/3, 15-264 Białystok ¹
Kierownik jednostki kontrolowanej	Pani Grażyna Żyła-Pietkiewicz, Podlaski Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska ² od 29 maja 2004 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	Sprawowanie przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Białymstoku nadzoru nad podmiotami realizującymi zadania z zakresu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie województwa.
Okres objęty kontrolą	1 stycznia 2017 r. – 31 grudnia 2019 r. z wykorzystaniem dowodów sporządzonych po tym okresie.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ³
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Białymstoku
Kontroler	Tomasz Pomian, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LBI/166/2019 z 18 grudnia 2019 r. i nr LBI/59/2020 z 7 maja 2020 r. (akta kontroli str. 1-2)

¹ Dalej: „WIOŚ” lub „Inspektorat”.

² Dalej: „PWIOŚ”.

³ Dz. U. 2019 r. poz. 489, ze zm. Ustawa zwana dalej „ustawą o NIK”.

II. Ocena ogólna⁴ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Inspektorat na ogół rzetelnie i skutecznie sprawował nadzór nad podmiotami realizującymi zadania z zakresu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie województwa podlaskiego.

Uzasadnienie oceny ogólnej

PWIOŚ w latach 2017 i 2019 opracował harmonogramy kontroli u podmiotów przetwarzających odpady komunalne, odbiorców odpadów oraz gmin w zakresie gospodarki odpadami, zgodnie z zasadami ich opracowania i zgodnie z wytycznymi GIOŚ w zakresie prowadzenia cyklicznych kontroli gmin. Wyjątkiem był 2018 r., w którym – w ramach cyklu kontrolnego – zaplanowano i przeprowadzono kontrole w 11 zamiast w 12 gminach.

Rzetelnie przeprowadzono kontrole w 15 z 16 analizowanych podmiotach (trzech prowadzących instalacje MBP, trzech odbierających odpady i 10 gminach). W wyniku stwierdzonych nieprawidłowości i naruszeń unormowań dotyczących korzystania ze środowiska, PWIOŚ wymierzał kary pieniężne, w przypadku stwierdzenia naruszenia przepisów przez prowadzących przetwarzanie odpadów komunalnych oraz wystawiał mandaty prowadzącym instalacje mechaniczno-biologicznego przetwarzania⁵ i podmiotom odbierającym odpady. Udzielał także pouczeń, wydawał decyzje i zarządzenia pokontrolne. O stwierdzonych nieprawidłowościach informowano również inne organy, w tym Głównego Inspektora Ochrony Środowiska⁶, Marszałka Województwa Podlaskiego⁷, Wojewodę Podlaskiego oraz Policję. Weryfikowano też realizację zarządzeń pokontrolnych.

Natomiast podczas kontroli instalacji MBP w Koszarówce, mimo stwierdzenia magazynowania balastu kalorycznego (19 12 12) na kwaterze składowiska, pracownicy Delegatury Inspektoratu w Łomży, prowadzący kontrole w tym podmiocie, nie podjęli żadnych działań pokontrolnych w celu wyeliminowania stanu niezgodnego z prawem. Jednocześnie nie wskazali naruszeń w zakresie nieprawidłowego postępowania ze zużytymi oponami oraz częściowego magazynowania odpadów o kodach 19 12 12 i 19 05 03 niezgodnie z wydanym pozwoleniem, tj. na terenie nieutwardzonym.

Weryfikowano terminowość składania sprawozdań gminnych z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi i w przypadku opóźnienia każdorazowo nakładano kary pieniężne.

OBSZAR

Sprawowanie przez WIOŚ w Białymstoku nadzoru nad podmiotami nadzorującymi zadania z zakresu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie województwa

1. Planowanie i wykonywanie kontroli podmiotów zaangażowanych w gospodarkę odpadami komunalnymi

Opis stanu faktycznego

1.1. Zgodnie ze statutem WIOŚ⁸ oraz regulaminem organizacyjnym do zadań Inspekcji należały między innymi zadania związane z właściwym zagospodarowaniem odpadów komunalnych w zakresie kontroli przestrzegania przepisów: 1/ ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo Ochrony Środowiska⁹, realizowane poprzez kontrolę podmiotów korzystających ze środowiska, 2/ ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach¹⁰, 3/ ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach¹¹, a także podejmowania decyzji wstrzymujących działalność prowadzoną z naruszeniem wymagań związanych z ochroną środowiska lub naruszeniem warunków korzystania ze środowiska i udział w przekazywaniu do użytkowania obiektów lub instalacji realizowanych, jako przedsięwzięcia mogące zawsze znacząco lub potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko. W skład Inspektoratu wchodzi również Delegatury w Łomży i Suwałkach. Do zadań i uprawnień Kierowników Delegatur należy w szczególności:

⁴ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁵ Dalej: „MBP”.

⁶ Dalej: „GIOŚ”.

⁷ Dalej: „MWP”.

⁸ Zarządzenie Nr 106/2011 Wojewody Podlaskiego z dnia 25 lipca 2011 r. w sprawie nadania statutu WIOŚ.

⁹ Dz. U. z 2019 r. poz. 1396. Ustawa zwana dalej „POŚ”.

¹⁰ Dz. U. z 2019 r. poz. 701, ze zm.

¹¹ Dz. U. z 2019 r. poz. 2010, ze zm. Ustawa zwana dalej „ucpg”.

- planowanie, organizowanie i kierowanie pracą Delegatury, w celu terminowego, zgodnego z przepisami wykonywania zadań przypisanych dla Delegatury w regulaminie,
- wnioskowanie do Wojewódzkiego Inspektora w sprawach zatrudnienia, awansowania, nagradzania i wyróżniania oraz stosowania sankcji dyscyplinarnych wobec pracowników Delegatury oraz dokonywanie okresowych ocen ich pracy.

Sprawowanie nadzoru nad prowadzeniem działalności kontrolnej przez Wojewódzki Inspektorat i jego Delegatury należy do obowiązków Zastępcy Wojewódzkiego Inspektora.

(akta kontroli str. 3-23)

W okresie objętym kontrolą dane dotyczące planów kontroli, dokumentów dotyczących przeprowadzanych kontroli i podejmowanych działań pokontrolnych były gromadzone w WIOŚ w „Informatycznym Systemie Kontroli”, nazywanym dalej „ISK”¹². Oprócz gromadzenia danych o przeprowadzanych kontrolach służył on generowaniu raportów na potrzeby sprawozdawcze. ISK obejmował też dokumentację, na którą składał się m.in. opis zasad ewidencjonowania podmiotów, zakładów i kontroli, planowania, przeprowadzania oraz dokumentowania czynności kontrolnych i pokontrolnych, nadzoru nad dokumentacją, instrukcję użytkownika bazy danych ISK, narzędzia informatyczne umożliwiające przeprowadzenie analizy wielokryterialnej, raportowanie oraz administrowanie bazą danych. Narzędziem do określania stopnia oddziaływania na środowisko w ISK była analiza wielokryterialna, której wynik (w postaci liczby punktów) przyporządkowywał zakład do kategorii ryzyka (kategorie od I do V)¹³. Po przeprowadzeniu kontroli i wykonaniu analizy następowała automatyczna kategoryzacja zakładu, adekwatna do stopnia jego oddziaływania na środowisko. Wynik analizy wielokryterialnej był decydującym elementem przy ustalaniu rocznych planów kontroli, a co za tym idzie – częstotliwości kontroli danego zakładu.

Według danych zgromadzonych w ISK (stan na 31 marca 2020 r.) na terenie województwa podlaskiego funkcjonowało:

- siedem instalacji komunalnych zapewniających MBP niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych i wydzielenie z niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych frakcji nadających się w całości lub części do odzysku oraz sześć instalacji komunalnych zapewniających składowanie odpadów powstających w procesie MBP niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych,
- dziewięć składowisk odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne,
- 12 podmiotów odbierających odpady,
- 118 gmin.

(akta kontroli str. 24)

Na każdy rok objęty kontrolą WIOŚ opracowywał harmonogramy kontroli z wyjazdami w teren u podmiotów zaangażowanych w gospodarkę odpadami. Plany kontroli były zgodne (poza 2018 r.) z wytycznymi do planowania działalności organów Inspekcji Ochrony Środowiska (cyklem kontrolnym należało objąć 10% gmin) oraz uwzględniały kategorie zagrożenia nadzorowanych podmiotów, na podstawie analizy wielokryterialnej prowadzonej w ISK. W 2018 r. zaplanowano bowiem kontrole w 11 zamiast w 12 gminach, o czym szerzej w dalszej części wystąpienia, w opisie „Stwierdzonych nieprawidłowości”.

W przypadku instalacji MBP nie dotrzymano zakładanych częstotliwości kontroli (z wyjazdem w teren) określonych w ISK. W latach 2017–2019 nie przeprowadzono kontroli instalacji MBP – Zakład Zagospodarowania Odpadów w Koszarówce, mimo że została ona zakwalifikowana do II kategorii ryzyka (kontrola została przeprowadzona w styczniu i lutym 2020 r.).

¹² ISK był zrealizowany w ramach Programu PL03-Projekt pod nazwą Monitoring efektów realizacji Projektu PL0100 „Wzrost efektywności działalności Inspekcji Ochrony Środowiska na podstawie doświadczeń norweskich”. Głównym administratorem ISK jest GIOŚ. ISK był sukcesywnie aktualizowany.

¹³ W wyniku analizy wielokryterialnej oddziaływania zakładu na środowisko w ISK określono zakładane częstotliwości kontroli. Dla poszczególnych kategorii ryzyka zakładane częstotliwości kontroli wynoszą: dla I kategorii co roku, dla II kategorii nie rzadziej niż raz na 3 lata., dla III kategorii co 4 lata, dla IV kategorii co 5 lat i rzadziej, a dla V kategorii – nie muszą być ujmowane w planach.

Planując kontrole, jak poinformował Naczelnik Wydziału Inspekcji, „uwzględnia się cele kontrolne (zwykle około 50 celów rocznie) oraz cykle kontrolne (2–3 w ciągu roku). Kontrole z zakresu gospodarki odpadami są zawarte w kilkunastu celach oraz cyklu kontrolnym. Przy wyborze podmiotów do kontroli w poszczególnych celach i cyklach, również w zakresie gospodarki odpadami, brano pod uwagę: 1/kategorię zakładu (częstotliwość kontroli poszczególnych kategorii zakładu określona w ISK), 2/wnioski organów samorządowych o skontrolowanie określonych podmiotów, 3/ interwencje wpływające dot. danego podmiotu, 4/ termin ostatniej kontroli. Przy wyborze gmin do kontroli kierowano się równomiernością rozmieszczenia geograficznego gmin w skali województwa, tak aby wyniki były reprezentatywne dla całego województwa. Wybór gmin do kontroli również był związany ich charakterem funkcjonowania, tj. wiejskim, wiejsko-miejskim bądź miejskim. Dodatkowym kryterium przy wyborze gmin była analiza złożonych rocznych sprawozdań z realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi oraz terminowość złożenia rocznych sprawozdań z realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi” (akta kontroli str. 24-168)

1.2. W okresie objętym kontrolą w WIOŚ zaplanowano wykonanie 71 kontroli podmiotów zaangażowanych w gospodarkę odpadami komunalnymi, w tym:

- w 2017 r. sześć kontroli podmiotów prowadzących instalacje, 13 kontroli odbiorców odpadów i 12 kontroli gmin,
- w 2018 r. cztery kontrole podmiotów prowadzących instalacje, 11 kontroli odbiorców odpadów i 11 kontroli gmin,
- 2019 r. dwie kontrole podmiotów prowadzących instalacje i 12 kontroli gmin (nie planowano kontroli odbiorców odpadów). (akta kontroli str. 25)

2. Kontrole instalacji komunalnych, odbiorców odpadów oraz gmin w zakresie gospodarki odpadami oraz ich wyniki i efekty

2.1. W okresie objętym kontrolą zrealizowano 83 kontrole podmiotów zaangażowanych w gospodarkę odpadami komunalnymi, w tym:

- w 2017 r. osiem kontroli podmiotów prowadzących instalacje (sześć planowych, jedna na wniosek i jedna interwencyjna), 13 kontroli odbiorców odpadów i 12 kontroli gmin¹⁴,
- w 2018 r. cztery kontrole podmiotów prowadzących instalacje, 11 kontroli odbiorców odpadów i 11 kontroli gmin¹⁵,
- w 2019 r. siedem kontroli podmiotów prowadzących instalacje (w tym jedną na wniosek i cztery interwencje – m.in. pożary), pięć kontroli odbiorców odpadów (dwie na wniosek i trzy interwencje) i 12 kontroli gmin¹⁶.

Z przeprowadzonych kontroli (z wyjątkiem kontroli Gminy Płaska) sporządzano protokół kontroli, który był przedkładany w dniu zakończenia czynności kontrolnych przedstawicielowi jednostki kontrolowanej, który był uprawniony do jego otrzymania. Nie zachowała się lub nie została sporządzona dokumentacja kontrolna i pokontrolna z kontroli w Urzędzie Gminy Płaska w 2017 r., przeprowadzonej przez Delegaturę WIOŚ w Suwałkach, o czym szerzej w dalszej części wystąpienia, w opisie „Stwierdzonych nieprawidłowości” (akta kontroli str. 25, 146-168)

2.2. W latach 2017–2019:

a) WIOŚ, kontrolując instalacje MBP, sprawdzał przestrzeganie wymagań w zakresie ochrony środowiska przez prowadzącego instalacje wymagające uzyskania pozwolenia zintegrowanego. Kontrolowano między innymi: 1/ poprawność prowadzenia ewidencji ilościowo-jakościowej wytwarzanych zbieranych, poddawanych odzyskowi i unieszkodliwianiu odpadów oraz wykonanie zbiorczego zestawienia danych o rodzajach i ilości odpadów, 2/ prowadzenie procesu przetwarzania odpadów zgodnie z ustaleniami

¹⁴ Cztery gminy miejsko-wiejskie (Czarna Białostocka, Goniądz, Suchowola i Tykocin) i osiem gmin wiejskich (Augustów, Bargłów Kościelny, Grajewo, Gródek, Kuźnica, Mały Płock, Płaska i Radziłów).

¹⁵ Pięć gmin miejsko-wiejskich (Choroszcz, Łapy, Supraśl, Szepietowo i Wasilków) i sześć gmin wiejskich (Bielsk Podlaski, Dobrzyniewo Duże, Sokoły, Suwałki, Zawady i Zbójna).

¹⁶ Dwie miejskie (Bielsk Podlaski i Wysokie Mazowieckie), trzy miejsko-wiejskie (Drohiczyn, Suraż i Szczuczyn) i siedem wiejskich (Filipów, Kuźnica, Mielnik, Nurzec Stacja, Puńsk, Szumowo i Wąsosz).

decyzji, 3/ sposób gospodarowania odpadami oraz pracę instalacji i urządzeń służących do odzysku i unieszkodliwianych odpadów, 4/ sposób zagospodarowania odpadów komunalnych po procesie ich przetworzenia w części mechanicznej i części biologicznej instalacji MBP, poprawność prowadzenia ewidencji ilościowo-jakościowej wytwarzanych, zbieranych, poddawanych recyklingowi, odzyskowi i unieszkodliwianych odpadów, 5/ czy magazynowanie odpadów odbywało się w miejscach wyznaczonych, przygotowanych oraz odpowiednio oznakowanych oraz czy miejsca magazynowania były utwardzone i uszczelnione, a magazynowanie odpadów niebezpiecznych realizowane było w specjalnych kontenerach i pojemnikach wyposażonych w system zbierania ewentualnych zanieczyszczeń, 6/ czy czas magazynowania odpadów nie przekraczał terminów określonych w ustawie o odpadach, 7/ czy odpady były przekazywane do recyklingu, odzysku lub unieszkodliwiania pomiotom posiadającym uregulowany stan formalno-prawny w zakresie gospodarowania odpadami, uwzględniając hierarchię postępowania z odpadami.

W trakcie kontroli sprawdzano, czy odpady były przekazywane do uprawnionych podmiotów zgodnie z hierarchią postępowania z odpadami, czy w dokumentach ewidencji odpadów nie było różnic w masie odpadów przekazanych i przyjętych przez kolejnego ich posiadacza. Dokonywano także oględzin gromadzonych odpadów oraz sprawdzano wykonywanie zarządzeń z poprzedniej kontroli.

Badaniem szczegółowym objęto dokumentację ośmiu kontroli terenowych podmiotów prowadzących MBP¹⁷:

1. W pięciu kontrolach inspektorzy WIOŚ stwierdzili nieprawidłowości, które polegały między innymi na: 1/ naruszeniu warunków pozwolenia zintegrowanego (np. w zakresie magazynowania odpadów, przekroczenia łącznej ilości wytworzonych odpadów, braku separatora optycznego, braku części reaktorów, braku wagi najazdowej)¹⁸, 2/ prowadzeniu sprawozdawczości niezgodnie ze stanem faktycznym¹⁹, 3/ klasyfikacji odpadów niezgodnie ze stanem rzeczywistym (np. zmiana klasyfikacji odpadów z 19 12 12 na 20 01 01 i 20 01 39 – poświadczania nieprawdy w dokumentach)²⁰, 4/ złym stanie wód podziemnych²¹. W związku z tym: wystawiono osiem mandatów, wydano cztery zarządzenia pokontrolne, trzykrotnie udzielono pouczeń oraz wydano dwie decyzje administracyjne²². Poinformowano o stwierdzonych nieprawidłowościach GIOŚ, MWP, Wojewodę i Policję. Realizację zarządzeń pokontrolnych (po odpowiedzi o ich wykonaniu) sprawdzano w czasie przeprowadzania kolejnej kontroli tego podmiotu (np. MPK PURE HOME – CIGO w Studziankach poinformowało WIOŚ o wykonaniu zarządzenia pokontrolnego²³, lecz w trakcie ponownej kontroli WIOŚ stwierdził, że odpowiedź była niezgodna z prawdą, gdyż odpady magazynowane były nadal niezgodnie z warunkami pozwolenia zintegrowanego).
2. Po trzech kontrolach ZZO w Koszarówce – pomimo stwierdzenia nieprawidłowego magazynowania balastu kalorycznego 19 12 12 na kwaterze do składowania – nie podjęto żadnych działań kontrolnych i pokontrolnych w celu wyeliminowania stanu niezgodnego z obowiązującymi przepisami, o czym szerzej w dalszej części wystąpienia, w opisie „Stwierdzonych nieprawidłowości”.

Ponadto inspektorzy Delegatury WIOŚ w Łomży w czasie kontroli ZZO w Koszarówce w dniach 30 stycznia – 20 lutego 2020 r. nie stwierdzili naruszenia, polegającego na tym, że odpady były magazynowane poza terenem utwardzonym i nieprawidłowo postępowano z zużytymi oponami. Ustaleń tych dokonali 5 marca 2020 r. powołani

¹⁷ Trzy kontrole w ZZO w Koszarówce (dwie dotyczące pożarów w 2019 r. i jedna kontrola planowa w 2020 r.), trzy w MPK PURE HOME – CIGO w Studziankach i dwie w PGO Suwałki.

¹⁸ W pięciu kontrolach (trzech MPK PURE HOME – CIGO i po jednej w ZZO w Koszarówce i PGO Suwałki).

¹⁹ W jednej (MPK PURE HOME – CIGO).

²⁰ W trzech (MPK PURE HOME – CIGO).

²¹ W dwóch (MPK PURE HOME – CIGO i ZZO w Koszarówce).

²² Decyzja WI.7062.33.2017.MG o wymierzeniu biegnącej kary pieniężnej za magazynowanie 123 t odpadów 17 01 01 i 4,12 t odpadów 20 03 07, w wysokości 205,58 zł/dobę (od 7 lutego 2017 r.) i decyzja WI.7062.70.2017.MG o wymierzeniu łącznej kary pieniężnej za magazynowanie 123 t odpadów 17 01 01 i 4,12 t odpadów 20 03 07 w wysokości 822 zł (od 7 lutego do 10 lutego 2017 r.)

²³ Znak: WI.7023.1.203.2018.MG z 27 czerwca 2019. O wykonaniu zaleceń pokontrolnych (1, 6, 7 i 8), tj. magazynowania odpadów zgodnie z warunkami pozwolenia zintegrowanego, poinformowano 30 lipca 2019 r. .

przez NIK (w równoległe prowadzonej kontroli w ZZO w Koszarówce) specjaliści w dziedzinie gospodarki odpadami (Naczelnik i Zastępca Naczelnika Inspekcji WIOŚ w Białymstoku), o czym szerzej w dalszej części wystąpienia, w opisie „Stwierdzonych nieprawidłowości”.

(akta kontroli str. 146-180)

b) WIOŚ, kontrolując podmioty odbierające odpady komunalne, sprawdzał przestrzeganie wymagań w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości. Kontrolowano między innymi: 1/ prowadzenie ilościowej i jakościowej ewidencji odpadów, 2/ odbiór odpadów komunalnych zgodnie z posiadanym zaświadczeniem o wpisie do rejestru działalności regulowanej, 3/ posiadanie bazy magazynowo-transportowej oraz jej wyposażenie (np. miejsc do parkowania pojazdów, miejsc do magazynowania selektywnie zebranych odpadów komunalnych, legalizowanej samochodowej wagi najazdowej), 4/ posiadania wyposażenia umożliwiającego odbieranie odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości oraz jego odpowiedniego stanu technicznego (np. trwałe i czytelne oznakowanie), 5/ utrzymanie odpowiedniego stanu sanitarnego pojazdów i urządzeń, 6/ wymagania techniczne dotyczące wyposażenia pojazdów (np. w system: monitoringu bazującego na systemie pozycjonowania satelitarne i czujników zapisujących dane o miejscach wyładunku odpadów oraz w narzędzia lub urządzenia umożliwiające sprzątanie terenu po opróżnieniu pojemników).

Badaniem szczegółowym objęto dokumentację sześciu kontroli terenowych podmiotów odbierających odpady komunalne²⁴. W trzech inspektorzy WIOŚ stwierdzili nieprawidłowości, które polegały między innymi na: 1/ nieprawidłowym prowadzeniu ilościowej i jakościowej ewidencji odpadów (MPO), 2/ nierzetelnym sporządzeniu zbiorczego zestawienia danych o rodzajach i ilości odpadów, o sposobach gospodarowania nimi oraz o instalacjach i urządzeniach służących do odzysku lub unieszkodliwiania odpadów (MPO, PURECO), 3/ odbieraniu odpadów nieujętych w zaświadczeniu (PURECO), 4/ prowadzeniu działalności w zakresie pośrednictwa w obrocie odpadami, bez wpisu do rejestru BDO (MPO), 5/ braku na terenie bazy magazynowo-transportowej legalizowanej samochodowej wagi najazdowej (PURECO), 6/ braku dokumentów świadczących o wypełnianiu obowiązku dot. poddawania mycia oraz dezynfekcji pojazdów i urządzeń z częstotliwością gwarantującą zapewnienie im właściwego stanu sanitarnego, nie rzadziej niż raz w miesiącu, a w okresie letnim – nie rzadziej niż raz na 2 tygodnie (PURECO i PGKO). W związku z tym wystawiono dwa mandaty (po 200 zł²⁵), wydano dwa zarządzenia pokontrolne, udzielono pouczenia oraz wydano decyzję administracyjną o wymierzeniu kary pieniężnej w wysokości 500 zł za nieterminowe przedłożenie sprawozdania do MWP. Poinformowano o stwierdzonych nieprawidłowościach MWP i urzędy gmin.

(akta kontroli str. 146-168, 181-197, 580-611)

c) WIOŚ, kontrolując gminy, sprawdzał przestrzeganie (w ramach ogólnokrajowego cyklu kontrolnego) przepisów ucpg. Kontrolowano między innymi: 1/ organizację systemu gospodarki odpadami komunalnymi (wymagane przepisami uchwały, w zakresie określenia wszystkich elementów wymienionych w ucpg), 2/ organizację odbioru odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości, 3/ system naliczania opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi od właścicieli nieruchomości, 4/ wywiązanie się z obowiązku budowy, utrzymania i eksploatacji własnych lub wspólnych z innymi gminami RIPOK, 5/ wywiązanie się z obowiązku wdrożenia selektywnej zbiórki odpadów komunalnych, 6/ zapewnienie odpowiednich poziomów recyklingu i przygotowania do ponownego użycia frakcji odpadów komunalnych oraz poziomów ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji, 7/ wywiązywanie się z obowiązku kontrolowania podmiotów odbierających odpady komunalne z terenu gminy, 8/ sprawozdawczość (do MWP i WIOŚ), 9/ działalność informacyjną i edukacyjną w zakresie prawidłowego gospodarowania odpadami komunalnymi, 9/ prowadzenie rejestru działalności regulowanej,

²⁴ Dwie kontrole PURECO s.c. w Czarnej Białostockiej (PURECO) i po jednej: MPO Spółka z o.o. w Białymstoku (MPO), Usługi Komunalne „BŁYSK” w Łomży, Przedsiębiorstwo Transportowe „NECKO” w Augustowie i Przedsiębiorstwo Komunalne Gospodarki Odpadami „Czyste Środowisko” w Wasilkowie (PGKO).

²⁵ Za nieprawidłowe prowadzenie ilościowej i jakościowej ewidencji odpadów.

10/ wywiązywanie się z obowiązku dokonywania corocznej analizy gospodarki odpadami komunalnymi.

Badaniem szczegółowym objęto dokumentację z kontroli 10 gmin²⁶. We wszystkich kontrolerzy WIOŚ stwierdzili nieprawidłowości, które polegały między innymi na: 1/ nieosiągnięciu wymaganych poziomów recyklingu i przygotowania do ponownego użycia frakcji: papieru, metali, tworzyw sztucznych²⁷, 2/ niewykonywaniu corocznych analiz gospodarki odpadami komunalnymi²⁸, 3/ nieprzewodzeniu kontroli podmiotów odbierających odpady komunalne z terenu gminy, wpisanych do rejestru działalności gospodarczej²⁹, 4/ niezamieszczeniu na stronie internetowej informacji o: podmiotach odbierających odpady, miejscach zagospodarowania odpadów, osiągniętych poziomach odzysku i recyklingu, podmiocie prowadzącym PSZOK³⁰, 5/ nieweryfikowaniu sprawozdań przekazywanych przez podmioty odbierające odpady komunalne (Płaska). W związku z nieprawidłowościami we wszystkich przypadkach wydano zarządzenia pokontrolne oraz nałożono dwie kary w łącznej wysokości 6.462 zł³¹. (akta kontroli str. 146-168, 198-329)

2.3. W okresie objętym kontrolą MWP wystąpił do WIOŚ o skontrolowanie trzech instalacji, obiektów budowlanych lub ich części, w tym miejsc magazynowania odpadów, w których ma być prowadzone przetwarzanie odpadów, w zakresie spełniania wymagań określonych w przepisach ochrony środowiska. WIOŚ przeprowadził następujące kontrole:

1. Kontrolę w PUHP LECH Spółka z o.o. ZUOK w Hryniewiczach przeprowadzono z udziałem przedstawicieli Urzędu Marszałkowskiego Województwa Podlaskiego³². Wniosek MWP dotyczył m. in. zmiany zapisów pozwolenia zintegrowanego w zakresie przyjęcia wyższego współczynnika zagęszczenia odpadów (z 0,9 Mg/m³ do 1,2 Mg/m³), co spowoduje zwiększenie ilości odpadów dopuszczonych do składowania (z 233,6 tys. Mg do 311,5 tys. Mg). W trakcie kontroli stwierdzono, że zapis dotyczący zwiększenia zagęszczenia odpadów (do 1,2 Mg/m³) na kwaterze 4A w ZUOK w Hryniewiczach, w tym zwiększenia ilości odpadów dopuszczonych do składowania jest niezgodny z decyzją Starosty Białostockiego z 5 marca 2014 r., znak: AR.6740.02.5.51.2013, zatwierdzającą projekt budowlany i udzielającą pozwolenia na budowę (w pozwoleniu wprost określono maksymalną masę odpadów – 259.558,02 Mg, jako jedno z wymagań zapewniające ochronę życia i zdrowia ludzi). Mając na uwadze konieczność zapewnienia spójności zapisów pozwolenia zintegrowanego z pozwoleniem na budowę, PWIOŚ postanowieniem z 27 marca 2020 r.³³ negatywnie zaopiniował spełnianie wymagań określonych w przepisach ochrony środowiska dla instalacji, obiektów budowlanych lub ich części oraz miejsc magazynowania odpadów, w których ma być prowadzone przetwarzanie odpadów, wchodzących w skład ZUOK w Białymstoku, w zakresie ilości odpadów kierowanych do składowania w związku z zastosowaniem współczynnika zagęszczenia odpadów na poziomie 1,2 Mg/m³, a pozytywnie – zwiększenie pojemności technologicznej kwatery 4A do ilości 259.558,02 Mg w wyniku zastosowania wskaźnika zagęszczenia na poziomie 1,0 Mg/m³.
2. Kontrolę w PUPH LECH Spółka z o.o. ZUOK w Białymstoku (spalarnia) również przeprowadzono z udziałem przedstawicieli UMWP. Wniosek MWP dotyczył zmiany pozwolenia zintegrowanego na eksploatację instalacji: do termicznego przekształcania odpadów innych niż niebezpieczne o zdolności przetwarzania ponad 3 tony na dobę, do unieszkodliwiania odpadów niebezpiecznych o zdolności przetwarzania ponad 10 ton na dobę z wykorzystaniem obróbki fizyczno-chemicznej oraz do odzysku odpadów innych niż niebezpieczne, z wyłączeniem działań realizowanych podczas oczyszczania

²⁶ Trzy skontrolowane w 2017 r. (Płaska, Radziłów i Tykocin), cztery w 2018 r. (Szepietowo, Wasilków, Zawady i Zbójna) i trzy w 2019 r. (Filipów, Szumowo i Wąsosz).

²⁷ W ośmiu kontrolach (Płaska, Radziłów, Szepietowo, Szumowo, Tykocin, Wąsosz, Zawady i Zbójna).

²⁸ W trzech kontrolach (Filipów, Płaska i Szumowo).

²⁹ W czterech kontrolach (Płaska, Szumowo, Wąsosz i Zawady).

³⁰ W dwóch kontrolach (Płaska i Zbójna).

³¹ Gminie Szumowo w kwocie 2.351 zł i gminie Wasilków w kwocie 4.111 zł (decyzją z 1 kwietnia 2020 r. zawieszono termin płatności kary pieniężnej do 31 grudnia 2020 r.).

³² Dalej „UMWP”.

³³ Postanowienie WI.7023.1.314.2019.MG z 27 marca 2020 r., które przekazano do UMWP tego samego dnia.

ścieków komunalnych, o zdolności przetwarzania ponad 75 ton na dobę, z wykorzystaniem obróbki żużlu i popiołów³⁴. Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły braku zgodności z zapisami: 1/ decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach odnośnie zmiany liczby godzin pracy instalacji z 7.800 h/rok do 8.400 h/rok, przy niezmienionej masie przetwarzanych odpadów to jest 120.000 Mg/rok, 2/ w *Raporcie o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko dla przedsięwzięcia: „Budowa Zakładu Unieszkodliwiania Odpadów Komunalnych w Białymstoku”* odnośnie wytwarzania nowych rodzajów odpadów, które powstają w związku z eksploatacją obiektów towarzyszących, urządzeń i maszyn, 3/ w *Raporcie o oddziaływaniu na środowisko przedsięwzięcia polegającego na budowie Zakładu Unieszkodliwiania Odpadów Komunalnych w Białymstoku* odnośnie wytwarzania zmianę zapisów dotyczących możliwości gromadzenia odpadów w bunkrze na odpady, 4/ w *Raporcie o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko dla przedsięwzięcia: „Budowa Zakładu Unieszkodliwiania Odpadów Komunalnych w Białymstoku”* odnośnie przetwarzania nowych rodzajów odpadów w instalacji I1 – instalacja do termicznego przekształcania stałych odpadów komunalnych, 5/ w *Raporcie o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko dla przedsięwzięcia: „Budowa Zakładu Unieszkodliwiania Odpadów Komunalnych w Białymstoku”* odnośnie zmiany sposobu postępowania oraz zmiany ilości odpadów o kodzie 19 01 15* [Pyły z kotłów zawierające substancje niebezpieczne], które powstają w związku z eksploatacją, konserwacją i pracami remontowymi na instalacji I1, 6/ w *Raporcie o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko dla przedsięwzięcia: „Budowa Zakładu Unieszkodliwiania Odpadów Komunalnych w Białymstoku”* odnośnie określenia wszystkich miejsc magazynowania odpadów i sposobu postępowania z odpadami oraz odnośnie wprowadzenia odpowiednich opisów korygujących sposób i miejsce magazynowania oraz postępowania z odpadami w kontekście ostatnich zmian ustawy o odpadach opisanych we wniosku o zmianę pozwolenia zintegrowanego. W związku z tymi nieprawidłowościami PWIOŚ, postanowieniem z 12 marca 2020 r., negatywnie zaopiniował spełnianie wymagań określonych w przepisach ochrony środowiska dla instalacji, obiektów budowlanych lub ich części oraz miejsc magazynowania odpadów, w których ma być prowadzone przetwarzanie odpadów, wchodzących w skład ZUOK w Białymstoku, w zakresie wnioskowanym. Informację o wynikach kontroli przekazano do Wojewody i GIOŚ, a MWP poinformowano o nieprawidłowościach i wystąpiono o podjęcie działań w ramach swoich kompetencji (dotyczących naruszenia pozwolenia zintegrowanego).

3. W trakcie kontroli ZGO Spółka z o.o. ZPIUO w Czartorii nie stwierdzono nieprawidłowości. (akta kontroli str. 146-168, 330-395)

2.4. W okresie objętym kontrolą PWIOŚ wydał dwie decyzje wstrzymujące działalność przetwarzania bądź przyjmowania odpadów.

1. Decyzją WI.7060.6.2019.MD z 4 października 2019 r. PWIOŚ wstrzymał (na podstawie art. 32 ust. 1a ustawy o odpadach) działalność Prospreco Polska spółka z o.o. Ostrołęka w zakresie przetwarzania odpadów w ramach prac rekultywacyjnych prowadzonych na zamkniętym składowisku odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne zlokalizowanym w miejscowości Brańsk. W trakcie kontroli ustalono, że Spółka w trakcie prac rekultywacyjnych prowadzonych na zamkniętym składowisku przetwarza w ramach R12 odpady nieujęte w decyzji Starosty Bielskiego (tj. zamiast kompostu o kodzie 19 05 03 wykorzystuje odpady zbliżone składem do odpadów komunalnych zmieszanych). Termin wstrzymania działalności ustalono od 15 listopada 2019 r.
2. Decyzją WI.7060.13.2019.MG z 14 lutego 2020 r. PWIOŚ wstrzymał (na podstawie art. 32 ust. 1 pkt 5 i ust. 5 ustawy o odpadach) działalność MPK PURE HOME Spółka

³⁴ Wnioskowano między innymi o: 1/ zmianę liczby godzin pracy instalacji z 7.800 h/rok do 8.400 h/rok przy niezmienionej masie przetwarzanych odpadów, to jest 120.000 Mg/rok, 2/ wydłużenie do dopuszczalnych 60 h/rok (z 54 h/rok) pracę instalacji w warunkach odbiegających od normalnych podczas odstawiania instalacji, a tym samym zmiany sumarycznej wielkości emisji dopuszczalnej do wprowadzenia w sytuacjach odbiegających od normalnych, 3/ zmianę zapisów dotyczących możliwości gromadzenia odpadów w bunkrze na odpady (do ośmiu dni), 4/ wytwarzanie nowych rodzajów odpadów, które powstaną w związku z eksploatacją obiektów towarzyszących, urządzeń i maszyn.

z o.o. w restrukturyzacji w Ostrołęce w zakresie przyjmowania odpadów na teren Centrum Innowacyjnej Gospodarki Odpadami (CIGO) w Studziankach. W wyniku kontroli stwierdzono, że Spółka narusza zarówno warunki posiadanego pozwolenia zintegrowanego, jak i przepisów prawa w zakresie gospodarki odpadami i ochrony środowiska, bowiem: 1/ prowadziła gospodarkę odpadami w sposób, który może powodować zagrożenie dla wody, powietrza, roślin – przenikanie zanieczyszczonych ścieków pochodzących z magazynów odpadów do ziemi i gleby, 2/ prowadziła wizyjny system kontroli miejsca magazynowania odpadów niezgodnie z art. 25 ust. 6a ustawy o odpadach, 3/ magazynowała odpady z naruszeniem warunków pozwolenia zintegrowanego – na placu przed kompostownią odpadów, 4/ magazynowała odpady w sposób nieselektywny, 5/ mieszała wytworzone odpady RDF z pozostałymi odpadami innych rodzajów, co przekreślało celowość całego procesu przetwarzania odpadów, 6/ zbierała odpady w ilości powodującej przepełnienie magazynów, tj. niezgodnie z pozwoleniem zintegrowanym (pozwolenie zintegrowane dopuszczało zbieranie odpadów wyłącznie w sytuacji, gdy podmiot będzie je przyjmował w celu zbierania odpowiedniej partii transportowej – magazyny odpadów w CIGO były całkowicie wypełnione odpadami), 7/ odpady magazynowane na przymie na terenie magazynu Nr 8 osuwały się, 8/ instalacja nie była w pełni wyposażona: brak separatora optycznego, 9/ instalacja nie była wyposażona w drugi rozdrabniacz do produkcji RDF, 10/ instalacja do biologicznego przetwarzania nie była w pełni wyposażona: brak wszystkich przewidzianych w pozwoleniu zintegrowanym reaktorów do tlenowego przetwarzania odpadów, 11/ przetwarzała odpady z naruszeniem warunków pozwolenia zintegrowanego – nie prowadziła procesu przetwarzania biologicznego w reaktorach do tlenowego przetwarzania (drzwi do kompostowni otwarte), w tym tzw. balastu (pozostałości) powstałych na instalacji do mechanicznego przetwarzania odpadów, 12/ dowoziła do CIGO w Studziankach zmieszane odpady komunalne (20 03 01) pochodzące z terenu woj. mazowieckiego, dla przetwarzania których nie była najbliższą położoną instalacją komunalną. Termin wstrzymania określono po doręczeniu niniejszej decyzji (doręczono 14 lutego 2020 r.). (akta kontroli str. 396-427)

2.5. W okresie objętym kontrolą w WIOŚ nie bilansowano danych dotyczących strumieni poszczególnych odpadów komunalnych trafiających/przetwarzanych przez poszczególne instalacje i na poziomie województwa. Naczelnik Wydziału Inspekcji poinformował, że „w ramach realizacji ogólnokrajowego cyklu kontrolnego przestrzegania przez gminy przepisów ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, WIOŚ weryfikuje sprawozdania półroczne sporządzane i przekazywane gminom przez podmioty odbierające odpady komunalne od właścicieli nieruchomości. Weryfikowana jest również działalność gmin w kwestii wezwań, kierowanych do tych podmiotów w celu przedłożenia dokumentów sporządzanych na potrzeby ewidencji odpadów oraz dokumentów potwierdzających osiągnięcie określonych poziomów recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami oraz ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania. Biorąc pod uwagę powyższe stwierdza się, że niska jakość weryfikacji przez gminy sprawozdań półrocznych skutkuje tym, że roczna sprawozdawczość sporządzana jest nierzetelnie, a tym samym wykazane są nierzetelne dane dotyczące strumieni poszczególnych odpadów komunalnych trafiających/przetwarzanych przez poszczególne instalacje/regiony i na poziomie województwa. Ponadto w wyniku kontroli, WIOŚ weryfikuje wymierzanie kar pieniężnych, które są nakładane przez gminy przedsiębiorcom wpisanym do rejestru działalności regulowanej. Dotyczy to nieterminowego przekazywania sprawozdań bądź nierzetelnego sporządzania półrocznych sprawozdań. Wymierzone kary są nakładane również za nieprzekazywanie odebranych od właścicieli nieruchomości zmieszanych odpadów komunalnych do regionalnej instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych. Działalność kontrolna na poziomie gminy wynika z obowiązku kontroli podmiotów odbierających odpady komunalne, udokumentowanej protokołem z kontroli. Kontrole podmiotów odbierających odpady komunalne prowadzone przez gminy polegały na: kontroli realizacji harmonogramów odbioru odpadów, monitorowaniu pracy pojazdów odbierających odpady komunalne z terenu gminy za pomocą aplikacji GPS (kontrola zapisów GPS), wizjach w terenie w celu weryfikacji sposobu i jakości świadczenia usług, kontroli ilości i rodzaju

odebranych odpadów za pomocą kart przekazania odpadów, weryfikacji zgłoszeń właścicieli nieruchomości dotyczących nieprawidłowości w odbieraniu odpadów, analiza miesięcznych raportów z ilości odebranych odpadów komunalnych. WIOŚ kontroluje poszczególne instalacje i gminy w zakresie przestrzegania przepisów i decyzji administracyjnych w zakresie ochrony środowiska. Na podstawie wniosku dot. nieprawidłowości w gospodarowaniu odpadami WIOŚ kontrolował instalacje komunalne zarządzane przez LECH Sp. z o.o. (ZUOK Białystok oraz ZUOK Hryniewicze) oraz MPO. WIOŚ w Białymstoku analizował strumień odpadów, jaki trafiał na linię do mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów oraz ilość odpadów wytwarzanych w wyniku funkcjonowania instalacji. Ponadto poddawano kontroli również sposób zagospodarowania wytworzonych odpadów. Dokonywano więc bilansu odpadów, jednakże na poziomie poszczególnych instalacji. Kontrolując instalacje oraz gminy tutaj Inspektorat postępował zgodnie z wytycznymi przesyłanymi przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska oraz zakresem zadań określonych w art. 2 ustawy z dnia 20 lipca 1991 r. o Inspekcji Ochrony Środowiska (Dz.U. z 2019 r., poz. 1355 z późn. zm.). Jednocześnie informuję, iż na podstawie art. 3 ust. 2 pkt 10 ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, to gminy zapewniają czystość i porządek na swoim terenie i tworzą warunki niezbędne do ich utrzymania, a w szczególności dokonują corocznej analizy stanu gospodarki odpadami komunalnymi, w celu weryfikacji możliwości technicznych i organizacyjnych gminy w zakresie gospodarowania odpadami komunalnymi. Ponadto na podstawie art. 9q ust. 1 w/w ustawy to wójt, burmistrz lub prezydent miasta jest obowiązany do sporządzania rocznego sprawozdania z realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi. Zgodnie z ust. 2 sprawozdanie jest przekazywane marszałkowi województwa i wojewódzkiemu inspektorowi ochrony środowiska w terminie do 31 marca roku następującego po roku, którego dotyczy. Następnie zgodnie z art. 9r ust. 1 to marszałek województwa weryfikuje dane zawarte w sprawozdaniu, o którym mowa w art. 9q ust. 1. Zgodnie z art. 9r ust. 2. w przypadku gdy sprawozdanie, o którym mowa w art. 9q ust.1, jest sporządzone nierzetelnie, marszałek województwa wzywa wójta, burmistrza lub prezydenta miasta, który przekazał sprawozdanie, do jego uzupełnienia lub poprawienia w terminie 30 dni, a w przypadku gdy jest to drugie lub kolejne wezwanie – w terminie 14 dni. Dodatkowo informuję, iż zgodnie z art. 9tb ust. 1 na podstawie sprawozdań złożonych przez podmioty odbierające odpady komunalne od właścicieli nieruchomości, podmioty prowadzące punkty selektywnego zbierania odpadów komunalnych, podmioty zbierające odpady komunalne, informacji przekazanych przez prowadzących instalacje komunalne oraz na podstawie rocznego sprawozdania z realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi oraz innych dostępnych danych o czynnikach wpływających na koszty systemu gospodarowania odpadami komunalnymi wójt, burmistrz lub prezydent miasta sporządza analizę stanu gospodarki odpadami komunalnymi. W związku z powyższym, to na Marszałku oraz wójcie, burmistrzy czy prezydencie ciąży ustawowy obowiązek analizy strumieni odpadów. Instalacje Przetwarzania Odpadów Komunalnych były kontrolowane najczęściej w ramach cyklu kontrolnego w zakresie przestrzegania ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, obok gmin i PSZOK. Kontrole były przeprowadzone w oparciu o wytyczne GIOŚ. W czasie kontroli zbierano te informacje, które były określone w wytycznych i wymagane do wypełnienia licznych tabel oraz sporządzenia raportu z cyklu. Ograniczenie zakresu kontroli do niezbędnego minimum, określonego w wytycznych, wynika z obciążenia inspektora zbyt dużą ilością kontroli (20 kontroli planowych w roku, często taka sama ilość kontroli interwencyjnych w roku oraz kontrole dokumentacyjne i prowadzone postępowania administracyjne). Dodatkowo informuję, iż w latach 2017–2018 WIOŚ w Białymstoku dysponował ograniczoną kadrą inspektorów. Karda inspektorów w latach 2017–2018 podlegała fluktuacji (liczne odejścia pracowników). Ponadto informuję, iż jeden inspektor obciążony jest kilkoma komponentami, w zakresie których kontroluje podmioty (np. gospodarka odpady i hałas) oraz niejednokrotnie prowadzi kilka kontroli jednocześnie. Nabór nowych pracowników był możliwy po przeprowadzonej zmianie ustawy o IOŚ i rozpoczął się w marcu 2019 r. Do dnia dzisiejszego z 27 przyjętych nowych inspektorów, uprawnienia kontrolne nabyło 6 osób (zwolnienie decyzją z egzaminu na inspektora przez GIOŚ)”.
(akta kontroli str. 140-145)

2.6. W zakresie problemów wskazywanych przez kontrolowane podmioty w sferze gospodarki odpadami komunalnymi, Naczelnik Wydziału Inspekcji poinformował, że: „ocena funkcjonowania systemu gospodarki odpadami komunalnymi w gminach pozwala na stwierdzenie, iż następuje stopniowa poprawa oraz pewna stabilizacja w tym zakresie, niemniej jednak istnieją w dalszym ciągu obszary wymagające poprawy oraz zaangażowania jednostek samorządowych. W dalszym ciągu gminy odnotowują problemy związane z wyegzekwowaniem od właścicieli nieruchomości złożenia deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi lub też istniały uzasadnione wątpliwości, co do informacji w tych deklaracjach. Zdarzały się również przypadki zgłaszania przez podmioty odbierające odpady komunalne niewywiązywania się właścicieli nieruchomości z obowiązku selektywnego zbierania odpadów komunalnych, mimo złożonych deklaracji w tym zakresie. W dalszym ciągu gminy nie wywiązywały się z obowiązku utworzenia PSZOK, co było podyktowane brakiem środków finansowych oraz problemami z wyznaczeniem odpowiedniej lokalizacji. Niemniej jednak, większość gmin była etapie planowania lub realizacji tego przedsięwzięcia. Kolejną kwestią jest rzetelność przedkładanych sprawozdań z realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi. Powyższe wynika z faktu, iż w dalszym ciągu niewielki odsetek gmin analizuje dane źródłowe umożliwiające rzetelne sporządzenie sprawozdania rocznego, a w tym celu wzywaniem podmiotów do przedłożenia dokumentów sporządzanych na potrzeby ewidencji odpadów oraz dokumentów potwierdzających osiągnięcie określonych poziomów recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami oraz ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania. W dalszym ciągu problematyczną kwestią jest brak sprawowania przez gminy odpowiedniego nadzoru nad podmiotami świadczącymi usługi odbierania i zagospodarowania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości. Zdarzają się przypadki braku prowadzenia kontroli przedsiębiorców udokumentowanych protokołem kontroli. Konieczne jest zdecydowane podjęcie przez gminy działań w tym zakresie celem sprawowania kontroli nad strumieniem odpadów komunalnych oraz wyeliminowania przypadków ich porzucania w miejscach na ten cel nieprzeznaczonych. Wszystkie skontrolowane gminy prowadzą rejestr działalności regulowanej. W dalszym ciągu sposób dokonywania wpisów do rejestrów sprowadza się do sprawdzenia kompletności wniosku, a sama weryfikacja do sprawdzenia informacji w KRS lub CEiDG. Należy wskazać, że szczegółowa weryfikacja podmiotów wnioskujących o wpis do rejestru działalności regulowanej, obok kontroli tych podmiotów, jest istotnym elementem, który może wpłynąć na uszczelnienie systemu gospodarowania odpadami. Jedną z ważniejszych kwestii bezpośrednio wpływających na poprawę jakości funkcjonowania systemu gospodarowania odpadami komunalnymi w gminie jest działalność informacyjna i edukacyjna gmin w zakresie prawidłowego gospodarowania odpadami. Dzięki zmianie nawyków mieszkańców w zakresie segregacji odpadów, możliwe jest osiąganie przez gminy wymaganych poziomów. Kontrole przeprowadzone w ramach cyklu kontrolnego, wykazały, że gminy regularnie prowadzą działalność informacyjną i edukacyjną. Zgłaszane problemy to: 1/ problem z przekazaniem tzw. balastu kalorycznego do spalarni odpadów w Białymstoku; 2/ brak recyklarów (folia, worki z tworzyw sztucznych), przez co rośnie ilość balastu kalorycznego; 3/ problem z bioodpadami tzw. resztkami żywności pochodzenia roślinnego z uwagi na słaby stopień segregacji i konieczność dalszej segregacji; 4/ trudności gmin w prowadzeniu zbiórki selektywnej, co skutkowało niedotrzymaniem poziomów odzysku, szczególnie dla odpadów zbieranych selektywnie (cztery frakcje: szkło, tworzywa sztuczne, papier, metal). W Urzędach Gminy brakowało pracowników do obsługi systemu zbierania odpadów; 5/ Przedsiębiorstwa zajmujące się odbieraniem odpadów komunalnych wskazywały na wysokie koszty spełnienia wymagań technicznych (między innymi pojazdy i ich monitoring, baza transportowa). Wskazywano też na złą sytuację rynkową – ze względu na niskie ceny odpadów, zbiórka oraz przetwarzanie odpadów jest nieopłacalne”.

(akta kontroli str. 140-145)

3. Weryfikacja sprawozdań gmin, podejmowane w tym zakresie działania i ich efekty oraz współpraca w tym zakresie z marszałkiem województwa

3.1. Sprawozdania gminne z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi, zgodnie z art. 9q ust. 2 ucpq, składały do WIOŚ wszystkie 117 jednostki gminne (tj. 76 gmin wiejskich, 27 gmin miejsko-wiejskich, 10 gmin miejskich, trzy miasta na prawach powiatu oraz jeden związek międzygminny³⁵). Sprawozdania za 2017 r. terminowo złożyły wszystkie podmioty, a za 2018 r. – 114. Zgodnie z art. 12a ust. 2 ucpq termin złożenia sprawozdań za 2019 r. upływa 31 sierpnia 2020 r.

Sprawozdania za 2018 r. dwie gminy złożyły z jednodniowym opóźnieniem, a jedna z siedmiodniowym. Na podstawie art 9zb ust. 2 ucpq, na wszystkie gminy za nieterminowe złożenie sprawozdań nałożono kary pieniężne³⁶, w łącznej wysokości 1.100 zł (dwa razy po 200 zł – Kołaki Kościelne i Perlejewo oraz jedna 700 zł – m. Łomża).

(akta kontroli str. 428-434)

3.2. W okresie objętym kontrolą WIOŚ nie zgłaszał uwag do sprawozdań składanych przez gminy. Naczelnik Wydziału Inspekcji poinformował, że: „do zadań Inspekcji Ochrony Środowiska należy kontrola podmiotów korzystających ze środowiska w zakresie m.in. przestrzegania przepisów ochrony środowiska oraz decyzji ustalających warunki korzystania ze środowiska zgodnie z art. 9 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 1991 r. o Inspekcji Ochrony Środowiska. Tut. Inspektorat kontroluje w powyższym zakresie instalacje komunalne, gminy i podmioty odbierające odpady komunalne. Do 31 stycznia 2015 r. tut. Inspektorat oraz Marszałek Województwa posiadał kompetencje do weryfikacji sprawozdań z realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi oraz wzywania wójta, burmistrza, prezydenta miasta do jego uzupełnienia lub poprawienia. Korzystając ze swych uprawnień WIOŚ analizował przedmiotowe sprawozdania i czynnie mógł uczestniczyć w ich weryfikacji. Artykuł 1 pkt 34 ustawy z dnia 28 listopada 2014 r (Dz.U.2015, poz. 87) zmieniający art. 9r ust.1, ograniczył uprawnienia WIOŚ w tym zakresie. W rezultacie od 1 lutego 2015 r. wzywać do uzupełnienia i poprawienia sprawozdania mógł już tylko Marszałek. Wobec powyższego WIOŚ w Białymstoku prowadził nadal weryfikację przedmiotowych sprawozdań, skupiając się do ustawowych obowiązków w zakresie ich terminowości oraz uzyskania przez gminy wymaganych prawem poziomów odzysku (WIOŚ wymierza kary w tym właśnie zakresie). Dopiero po wszczęciu postępowania, tut. Inspektorat miał narzędzia do wnoszenia o wyjaśnienia w zakresie danych zawartych w sprawozdaniu. Do dnia 5 września 2019 r., art. 9r ust. 1 ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach zobowiązywał WIOŚ do weryfikacji sprawozdań, jednakże w ograniczonym zakresie zmierzającym do wypełnienia ustawowych obowiązków (wymierzania kar). Artykuł 9r ust. 1 ww. ustawy został zmieniony przez art. 1 pkt 31 lit. a ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. (Dz.U.2019.1579) zmieniającej m.in. ustawę z dniem 6 września 2019 r. Zgodnie z nowym brzmieniem, od 6 września 2019 r. jedynie marszałek województwa weryfikuje dane zawarte w sprawozdaniu. Został również dodany art. 9r ust. 3, zgodnie z którym jeżeli z weryfikacji wynika, że gmina dopuściła się naruszenia, o którym mowa w art. 9z ust. 1 lub 2, marszałek województwa zawiadamia o stwierdzonym naruszeniu wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska. Wobec powyższego, nowe przepisy całkowicie odebrały kompetencje WIOŚ w sprawie weryfikacji sprawozdań, nawet pod kątem terminowości oraz osiągnięcia wymaganych przez gminy poziomów recyklingu. WIOŚ w Białymstoku nie otrzymał ww. zawiadomienia od Marszałka Województwa Podlaskiego”.

(akta kontroli str. 435-440)

3.3. W okresie objętym kontrolą WIOŚ analizował (wykazywane w sprawozdaniach) osiągnięte przez gminy poziomy recyklingu. We wszystkich przypadkach nieosiągnięcia wymaganego poziomu odzysku i recyklingu, PWIOŚ wydawał decyzje administracyjne wymierzające kary pieniężne, w tym:

³⁵ Związek Gmin Kumiałka – Biebrza (sprawozdanie obejmowało dwie gminy wiejskie: Janów i Korycin).

³⁶ Określone w art. 9z ust. 1 ucpq – po 100 zł za każdy dzień opóźnienia.

- osiem³⁷ w łącznej wysokości 13.165 zł (od 27 zł do 4.111 zł) za nieosiągnięcie wymaganego poziomu recyklingu i przygotowania do ponownego użycia następujących frakcji odpadów komunalnych: papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła,
- jedną³⁸ w wysokości 43.643 zł za nieosiągnięcie w 2018 r. wymaganego poziomu ograniczenia odpadów komunalnych ulegających biodegradacji, przekazywanych do składowania (karę zawieszono do końca 2020 r.),
- dwie³⁹ w łącznej wysokości 2.268 zł za nieosiągnięcie wymaganego poziomu odpadów budowlanych i rozbiórkowych. (akta kontroli str. 434, 441-495)

Wynika z tych danych, że wysokość kar nie jest dla gmin dotkliwa i mobilizująca w zakresie podejmowania skutecznych działań na rzecz poprawy wymaganych poziomów recyklingu (np. zmiany systemu segregacji odpadów, kontroli podmiotów odbierających odpady od mieszkańców, zakupu nowych pojemników do selektywnej zbiórki, prowadzenia intensywniejszej kampanii zwiększającej świadomość mieszkańców w zakresie selektywnej zbiórki odpadów). Dodatkowo możliwość zawieszenia zapłaty tej kary na okres do 5 lat (z możliwością jej umorzenia, po usunięciu przyczyn nałożenia kary) nie skłania gminy do wyżej wymienionych działań.

W zakresie analizowania przez WIOŚ istotnych zmian w osiągniętych poziomach recyklingu poszczególnych gmin na przestrzeni kilku lat, Naczelnik Wydziału Inspekcji poinformował, że: „prowadzone kontrole pozwoliły na stwierdzenie, iż gminy coraz lepiej radzą sobie z obowiązkiem osiągania wymaganych poziomów recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami oraz ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji. Sytuację w tym zakresie poprawiać będzie obligatoryjne włączenie do obliczania poziomów recyklingu odpadów komunalnych zebranych w punktach skupu „surowców wtórnych”. Niewątpliwie czynnikiem mobilizującym gminy do osiągania odpowiednich poziomów jest możliwość ich sankcjonowania w trybie art. 9z ust. 2 ucpg w przypadku niewywiązywania się z nałożonych obowiązków. Niezależnie od powyższego dużą wagę ma w tej kwestii edukacja oraz informowanie mieszkańców w zakresie prawidłowej gospodarki odpadami, co przekłada się na lepszą segregację odpadów, a co za tym idzie zwiększenie strumienia odpadów zebranych selektywnie. Istotnym faktem jest znaczny odsetek skontrolowanych gmin, które nie odbierały odpadów budowlanych rozbiórkowych od mieszkańców. Skutkiem tego był brak podstaw do obliczenia przez gminy poziomu recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych. Mogło to mieć związek z wykorzystaniem tego typu odpadów przez mieszkańców we własnym zakresie, np. do utwardzania dróg wewnętrznych lub zbierania ich przez podmioty świadczące usługi remontowe. W takich przypadkach odpady te nie były również przekazywane do PSZOK. Ponadto, z informacji uzyskanych podczas kontroli, gminy zachęcają do zagospodarowania odpadów zielonych i biodegradowalnych we własnym zakresie, tj. w przydomowych kompostownikach”. (akta kontroli str. 140-145)

3.4. Współpraca w zakresie weryfikacji sprawozdań z MWP – jak podał Naczelnik Wydziału Inspekcji – „miała miejsce do 31 stycznia 2015 r., tj. do momentu posiadania kompetencji dot. wzywania gminy do poprawek i uzupełnień zarówno przez WIOŚ, jak i Marszałka. Po tym terminie Marszałek i WIOŚ dokonywali weryfikacji w swoim zakresie – tutaj Inspektorat pod kątem terminowości oraz uzyskania wymaganych prawem poziomów. Weryfikacja sprawozdań i podejmowanych działań leży w kompetencji marszałka województwa. W przypadkach sporządzenia sprawozdań w sposób nierzetelny marszałek wzywa gminy do sporządzenia korekty. Gminy zobowiązane są do przesłania korekt

³⁷ Gminy: Czarna Białostocka (1.223 zł), Czyżew (1.436 zł), Dobrzyniewo Duże (2.777 zł), Grodzisk (502 zł), Kołaki Kościelne (27 zł), Szumowo (2.351 zł), Wasilków (4.111 zł) i Turośl (738 zł).

³⁸ Decyzją znak WI.7062.4.2020.AK z 29 stycznia 2020 r. na gminę Juchnowiec Kościelny nałożono karę pieniężną. Decyzją z 15 kwietnia 2020 r. zawieszono termin płatności tej kary do 31 grudnia 2020 r.

³⁹ Decyzją znak WI.7062.5.2020.AK z 29 stycznia 2020 r. na gminę Juchnowiec Kościelny nałożono karę pieniężną w wysokości 396 zł (decyzją z 10 kwietnia 2020 r. zawieszono termin jej płatności do 31 grudnia 2020 r.) oraz decyzją znak WI.7062.29.2020.AK z 29 stycznia 2020 r. na gminę Sokółka nałożono karę pieniężną w wysokości 1.872 zł (decyzją z 10 kwietnia 2020 r. odmówiono zawieszenia terminu płatności tej kary do 1 grudnia 2020 r.).

sprawozdań marszałkowi województwa oraz wojewódzkiemu inspektorowi ochrony środowiska”.
(akta kontroli str. 435-440)

4. Podejmowanie działań w związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami w działaniach podmiotów uczestniczących w gospodarce odpadami, w tym reagowanie na skargi i wnioski oraz informacje o nieprawidłowościach

4.1. W latach 2017–2019 do WIOŚ wpływały sygnały w sprawie złego funkcjonowania instalacji komunalnych.

1. Na telefoniczny oraz pisemny wniosek Urzędu Miasta Sokółka dotyczący dowożenia 11 lipca 2017 r. (z podejrzeniem działalności bez zezwolenia) odpadów na teren kwatery I składowiska odpadów w m. Karcze gm. Sokółka (zarządzanego przez Landfill Lucea 2 Spółka z o.o., Spółka Komandytowa w Warszawie), 12 lipca 2017 r. przeprowadzono wizję lokalną, stwierdzając świeże odpady przypominające tzw. podsitówkę (zgodnie z dokumentacją był to odpad oznaczony kodem 19 05 03 w ilości 189,32 Mg). Ponadto stwierdzono: 1/ brak uszczelnienia wału od strony północnej, 2/ przesiąkanie odcieków przez prowizoryczny wał od strony północnej, 3/ naruszenie 11 punktu instrukcji prowadzenia składowiska odpadów – liczne zagłębienia i zastoiska na terenie kwatery I. W związku z tym wydano zarządzenie pokontrolne, poinformowano Burmistrza Sokółki oraz wystąpiono do Ministra Środowiska o informację w sprawie stanu formalnoprawnego składowiska odpadów. W odpowiedzi Ministerstwo podało, że: 1/ WSA postanowieniem z 27 marca 2017 r. wstrzymał wykonanie zaskarżonej decyzji z 21 października 2016 r. w przedmiocie cofnięcia bez odszkodowania pozwolenia zintegrowanego⁴⁰, 2/ WSA oddalił skargę strony na decyzję Ministra Środowiska z 21 października 2016 r., 3/ strona wniosła skargę do NSA (dotychczas nie rozpoznano sprawy).
2. W sprawie pięciu pożarów w CIGO w Studziankach przeprowadzono trzy kontrole⁴¹, stwierdzając między innymi: 1/ brak separatora optycznego i pełnego wyposażenia kompostowni odpadów – przetwarzanie odpadów niezgodnie z posiadanym pozwoleniem zintegrowanym, 2/ zlokalizowanie kompostowni odpadów niezgodnie z mapą, stanowiącą załącznik do wniosku o wydanie pozwolenia zintegrowanego, 3/ brak możliwości funkcjonowania kompostowni odpadów zgodnie z pozwoleniem zintegrowanym z uwagi na zalegające odpady uniemożliwiające dojazd do obiektu oraz awarię systemu, 4/ brak drugiej wagi najazdowej, 5/ przekazanie rocznego zestawienia przedstawiającego wyniki badań odpadów uzyskanych w wyniku biologicznego przetwarzania odpadów (frakcja podsitowa) w instalacji do MBP zmieszanych odpadów komunalnych po terminie – naruszenie warunków pozwolenia zintegrowanego, 6/ magazynowanie odpadów w sposób nieselektywny, nieuporządkowany (również zaśmiecenie terenu), utrudniający poruszanie się, 7/ magazynowanie odpadów z naruszeniem warunków pozwolenia zintegrowanego (magazynowano odpady w części na ten cel nieprzeznaczony, tj. przed kompostownią odpadów – pomiędzy halą sortowniczą a magazynem), 8/ magazynowanie odpadów poakcyjnych (z poprzedniego pożaru) w miejscu na ten cel nieprzeznaczonym, 9/ utwardzenie placu na podstawie zgłoszenia z naruszeniem terminu rozpoczęcia robót budowlanych (zawartego w pouczeniu przedmiotowego zgłoszenia). W związku z tym wystawiono dwa mandaty, wydano zarządzenia pokontrolne oraz decyzję administracyjną, wymierzającą karę w wysokości 100 tys. zł za gospodarowanie odpadami niezgodnie z pozwoleniem zintegrowanym. WIOŚ 14 lutego 2020 r. wstrzymał działalność Spółki w zakresie przyjmowania odpadów na teren CIGO w Studziankach, co szczegółowo omówiono w pkt 2.4 niniejszego wystąpienia pokontrolnego.
3. Przeprowadzona od sierpnia do października 2018 r. kontrola WIOŚ w związku z pożarem składowiska odpadów w obrębie miejscowości Studzianki gm. Wasilków (dzierzawionego przez Przedsiębiorstwo Komunalne Gospodarki Odpadami „Czyste Środowisko” w Studziankach) wykazała: 1/ brak przesywywania odpadów warstwą

⁴⁰ Wstrzymanie przez WSA wykonania decyzji w przedmiocie cofnięcia pozwolenia zintegrowanego spowodowało jego przywrócenie.

⁴¹ Kontrole od 4 czerwca do 7 września 2018 r.

izolacyjną z gruntu lub materiału mineralnego, 2/ eksploatację składowiska, która nie była prowadzona w sposób zapewniający ograniczenie powierzchni składowanych odpadów eksponowanych na działanie czynników atmosferycznych poprzez stosowanie przykrycia dziennego, a tym samym ograniczenie ilości powstających odcieków, jak też ograniczenie zanieczyszczenia powietrza, 3/ zaleganie opakowań po olejach, duże ilości tworzyw sztucznych oraz nierozrywanych worków zawierających odpady, co świadczy o nieprzetworzeniu odpadów, 4/ brak spójności pozwolenia zintegrowanego z instrukcją eksploatacji składowiska – pozwolenie niedostosowane do obecnych przepisów. W związku z tym wydano zarządzenie pokontrolne oraz wystawiono mandat (300 zł) za eksploatację składowiska odpadów z naruszeniem warunków posiadanego pozwolenia zintegrowanego.

4. Przeprowadzono kontrole w związku z dwoma pożarami w ZZO w Koszarówce (8 i 14 sierpnia 2019 r.). (akta kontroli str. 146-172, 407-427, 496-510)

Ponadto 3 kwietnia 2019 r. do wiadomości WIOŚ wpłynęło pismo Konsorcjum RIPOK⁴² (adresowane do MWP) dotyczące zagospodarowania frakcji energetycznej odpadów komunalnych o kodzie 19 12 12, wysortowanej ze strumienia zmieszanych odpadów komunalnych i nieprzeznaczonej do składowania. Konsorcjum zwróciło w nim uwagę na problem z zagospodarowywaniem tej frakcji w ZUOK w Białymstoku od 2016 roku. Podkreślono, że od 18 marca 2019 r. ZUOK w Białymstoku wstrzymał odbiór tych odpadów. Wskazano, że ze względu na duże nagromadzenie tej frakcji odpadów istnieje zagrożenie pożarowe i brakuje miejsc do ich magazynowania. W piśmie przypomniano, że w 2012 r. przedstawiciele Białegostoku zbierali od RIPOK listy intencyjne, w których deklarowano kierowanie odpadów energetycznych do budowanego ZUOK w Białymstoku. Zaznaczono, że przy dobrej woli ze strony podmiotu eksploatującego ZUOK w Białymstoku można zagospodarować wszystkie odpady energetyczne o kodzie 19 12 12, pochodzące z Konsorcjum, tj. około 57 tys. Mg rocznie. Na zakończenie zasugerowano, że byłoby to możliwe pod warunkiem, że do ZUOK w Białymstoku nie trafiałyby odpady o kodzie 19 12 12 spoza województwa podlaskiego, za pośrednictwem podmiotu nieposiadającego instalacji do przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych.

W nawiązaniu do tego pisma, 12 kwietnia 2019 r. PWIOŚ uczestniczył (z przedstawicielami podmiotu eksploatującego ZUOK w Białymstoku, Konsorcjum oraz samorządów będących właścicielami RIPOK, wchodzących w skład Konsorcjum) w spotkaniu zorganizowanym przez UMWP. Na spotkaniu prezes podmiotu eksploatującego ZUOK w Białymstoku stwierdził, że na zaistniałą sytuację wpływ miały: [1] wzrost ilości odbieranych odpadów zmieszanych, [2] znaczący wzrost ilości odbieranych odpadów wynikający z zamknięcia CIGO w Studziankach, [3] mniejsze możliwości magazynowania odpadów na terenie ZUOK w Białymstoku. Dodał, że te czynniki spowodowały zapchanie ZUOK w Białymstoku oraz SOK w ZUOK w Hryniewiczach. Jednocześnie wskazał, że rozwiązanie znajduje się w gestii Marszałka, który – zezwalając na zwiększenie pojemności SOK w ZUOK w Hryniewiczach – spowoduje odblokowanie przyjmowania odpadów do ZUOK w Białymstoku. Z kolei Dyrektor Departamentu Ochrony Środowiska UMWP wskazała, że z danych tego Urzędu wynika, że ZUOK w Hryniewiczach i ZUOK w Białymstoku są w stanie przetworzyć strumień odpadów odbieranych z centralnego regionu gospodarki komunalnej, jak również ilości frakcji palnej odpadów o kodzie 19 12 12 pochodzących od Konsorcjum. Dodała, że zapchanie tych instalacji spowodowane jest najprawdopodobniej przyjmowaniem odpadów spoza województwa podlaskiego. W następnej kolejności przedstawiciel Konsorcjum zaproponował podmiotowi eksploatującemu ZUOK w Hryniewiczach i ZUOK w Białymstoku rozwiązanie tymczasowe, polegające na przyjmowaniu do ZUOK w Białymstoku frakcji energetycznej odpadów 19 12 12 w zamian za przyjmowanie przez Konsorcjum odpadów do składowania. W odpowiedzi prezes podmiotu eksploatującego ZUOK w Hryniewiczach i ZUOK w Białymstoku stwierdził, że nie jest zainteresowany taką propozycją i jedynie wydanie decyzji pozwalającej na zwiększenie pojemności SOK

⁴² Lider Konsorcjum: BIOM Spółka z o.o. Dolistowo Stare; Partnerzy Konsorcjum: 1/ Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Spółka z o.o. w Suwałkach, 2/ Zakład Gospodarowania Odpadami Spółka z o.o. w Łomży, 3/ Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Spółka z o.o. w Zambrowie, 4/ Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych Spółka z o.o. w Hajnówce.

w ZUOK w Białymstoku może spowodować, że frakcja palna odpadów 19 12 12 ponownie będzie od Konsorcjum przyjmowana.

W związku z powyższym przeprowadzono kontrole krzyżowe instalacji ZUOK w Hryniewiczach, ZUOK w Białymstoku (spalarnia odpadów komunalnych) oraz MPO w Białymstoku, celem oceny prawidłowego gospodarowania odpadami komunalnymi na terenie województwa podlaskiego.

1. Kontrola ZUOK w Hryniewiczach obejmowała szczegółową analizę ewidencji odpadów, zbiorczego zestawienia danych o rodzajach odpadów oraz o sposobach gospodarowania nimi oraz wpływie instalacji na poszczególne komponenty środowiska. Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły: 1/ przekroczenia maksymalnej ilości odpadów dopuszczonych do deponowania na kwaterze 4A (stan na koniec 2019 r.), 2/ stosowanie zbyt dużych ilości odpadów i innych materiałów za warstwy przesypowe, 3/ składowanie opon oraz odpadów wielkogabarytowych na kwaterze 4A, 4/ składowanie na kwaterze 4A odpadów o kodzie 19 12 12 – frakcji nadsitowej, tzw. balastu oraz odpadów pochodzących z przetwarzania odpadów wielkogabarytowych o kaloryczności powyżej 6MJ/kg, 5/ niespełniania przez odpady unieszkodliwiane na kwaterze 4A kryteriów dopuszczania odpadów do składowania na składowisku odpadów innych niż niebezpieczne lub obojętne, określonych w załączniku Nr 4 do *rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 16 lipca 2015 r. w sprawie dopuszczania odpadów do składowania na składowiskach*, 6/ braku karty przekazania odpadu o kodzie 19 12 12 Nr 77/2017/ZUOK Hryniewicze (540 Mg), 7/ przekroczenia wartości określonych w pozwoleniu zintegrowanym ścieków pobranych ze zbiornika retencyjnego odcieków w zakresie BZT5, CHZT-Cr, azotu amonowego, azotu ogólnego. W związku z popełnionymi wykroczeniami wystawiono dwa mandaty⁴³ i udzielono pouczenia. Spółka 27 kwietnia 2020 r. złożyła do WIOŚ zastrzeżenia do ustaleń zawartych w protokole kontroli (do dnia zakończenia kontroli NIK, WIOŚ nie zajął stanowiska w tej sprawie),
2. Kontrola ZUOK w Białymstoku (spalarni) dotyczyła prawidłowości przyjmowania odpadów komunalnych w instalacji termicznego przekształcania odpadów. Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły:
 - prowadzenia ilościowej i jakościowej ewidencji za lata 2017 i 2019 w sposób nieprawidłowy: 1/ brak kart przekazania odpadów (KPO) na odpad o kodzie 20 03 01 łącznie w ilości 6.499,72 Mg, które zostały wpisane do karty ewidencji odpadu (KEO)⁴⁴, 2/ brak KPO na odpad o kodzie 19 12 12 w ilości 4.012,44 Mg, które zostały wpisane do KEO⁴⁵, 3/ brak KPO na odpad o kodzie 20 03 99 w ilości 120,38 Mg, które zostały wpisane do KEO⁴⁶,
 - naruszenia warunków pozwolenia zintegrowanego poprzez przekroczenie czasu pracy instalacji do termicznego przekształcania odpadów w 2017 r. o 437 h (8.237 h zamiast 7.800 h), a w 2018 r. o 508 h (8.308 h zamiast 7.800 h),
 - naruszenia warunków decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla przedsięwzięcia pn. Budowa Zakładu Unieszkodliwiania Odpadów Komunalnych w Białymstoku⁴⁷ oraz warunków umowy o dofinansowanie Projektu „Zintegrowany system gospodarki odpadami dla aglomeracji białostockiej”, poprzez przyjęcie

⁴³ Na 500 zł za przekroczenie maksymalnej ilości odpadów dopuszczonych do deponowania na kwaterze 4A i 300 zł za eksploatację instalacji w ZUOK w Hryniewiczach z naruszeniem warunków pozwolenia zintegrowanego. W obu przypadkach odmówiono ich przyjęcia.

⁴⁴ W 2017 r. w czerwcu odpad w ilości 870,38 Mg i we wrześniu odpad w ilości 747,70 Mg wpisano do KEO pod Nr 4. W 2019 r. w marcu odpad w ilości 199,38 Mg wpisano do KEO pod nr 200301/03/2019-S, a w kwietniu odpad w ilości 4.682,26 Mg wpisano do KEO pod nr 200301/04/2019-S.

⁴⁵ W 2019 r. w lutym odpady w ilości 1.023,48 Mg i 394,20 Mg wpisano do KEO pod nr 191212/02/2019-S, a w kwietniu odpady w ilości 248,86 Mg, 1.618,48 Mg i 727,42 Mg wpisano do KEO pod nr 191212/04/2019-S.

⁴⁶ W 2019 r. w kwietniu odpad w ilości 120,38 Mg wpisano do KEO pod nr 200399/04/2019-S.

⁴⁷ Decyzja znak: OSGK.V.7624-151/09/10/11 z 7 lutego 2011 r., zgodnie z którą ZUOK w Białymstoku zaprojektowano dla obsługi miasta Białystok i dziewięciu gmin powiatu białostockiego biorących udział w projekcie „Zintegrowany system gospodarki odpadami dla aglomeracji białostockiej”, tj.: miasta i gminy Choroszcz, miasta i gminy Czarna Białostocka, gmin Dobrzyniewo Duże, Gródek, Juchnowiec Kościelny, miasta i gminy Michałowo, miasta i gminy Supraśl, miasta i gminy Wasilków oraz miasta i gminy Zabłudów.

i poddanie procesowi odzysku R1 w latach 2015–2019 w ZUOK w Białymstoku odpadów spoza obszaru objętego Projektem,

- brak nadzoru nad strumieniem odpadów przyjmowanych przez LECH Sp. z o.o. – ZUOK w Białymstoku,
- przyjmowanie do zagospodarowania w latach 2015–2017 odpadów o kodach 19 12 10 i 19 12 12 pochodzenia komunalnego z poza regionu gospodarki odpadami i województwa podlaskiego,
- naruszenie zasady bliskości, wynikającej z ustawy o odpadach (art. 20 ust.2).

W związku z popełnionymi wykroczeniami wystawiono mandat⁴⁸ i udzielono dwóch pouczeń. PWIOŚ o wynikach kontroli (między innymi o naruszeniu warunków umowy o dofinansowaniu Projektu finansowanego z POiŚ) poinformował Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie, GIOŚ, Wojewodę Podlaskiego i UMWP.

3. Kontrola MPO Sp. z o.o. w Białymstoku obejmowała przestrzeganie przepisów ustawy o odpadach. Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły: 1/ nieprawidłowego prowadzenia ilościowej i jakościowej ewidencji odpadów w 2017 r., 2/ nierzetelnego sporządzenia zbiorczego zestawienia danych o rodzajach i ilościach odpadów, o sposobach gospodarowania nimi oraz o instalacjach i urządzeniach służących do odzysku lub unieszkodliwiania odpadów za 2018 r., 3/ niezłożenia wniosku o zmianę wpisu do rejestru w zakresie pośrednictwa w obrocie odpadami, 4/ prowadzenie działalności w zakresie pośrednictwa w obrocie odpadami, bez wpisu do rejestru BDO. W związku z popełnionymi wykroczeniami wystawiono dwa mandaty⁴⁹. Spółka 7 lutego 2020 r. złożyła do WIOŚ zastrzeżenia do ustaleń zawartych w protokole kontroli. W odpowiedzi (20 lutego 2020 r.) na zastrzeżenia podano, że przedstawione argumenty są bezzasadne i WIOŚ nie widzi możliwości zmiany swego stanowiska.

Podsumowując, zakończone kontrole potwierdziły co następuje:

1. ZUOK w Białymstoku przyjmował do zagospodarowania odpady o kodzie 19 12 12 z RIPOK z województw: mazowieckiego, warmińsko-mazurskiego oraz lubelskiego. W latach 2015–2019 (do końca kwietnia) przyjęto 56.869,4 Mg odpadów od podmiotów spoza województwa podlaskiego. Od 2015 r. do połowy 2016 r. odpady były przyjmowane bezpośrednio od podmiotów z terenu województwa mazowieckiego i posłużyły między innymi do rozruchu instalacji. Od października 2017 r. odpady z poza województwa podlaskiego były przyjmowane do ZUOK w Białymstoku wyłącznie za pośrednictwem MPO Spółka z o.o.
2. W latach 2017–2018 w ZUOK w Białymstoku i ZUOK w Hryniewiczach, za pośrednictwem MPO, przyjęto 38.377,8 Mg odpadów od podmiotów spoza województwa podlaskiego. MPO Spółka z o.o., przekazując odpady w kartach przekazania odpadów deklarowała i wskazywała miejsce pochodzenia przekazywanych odpadów – Miasto Białystok. Natomiast z przepływów finansowych pomiędzy PUHP „LECH” i MPO jednoznacznie wynikało, że za przyjęte odpady i ich zagospodarowanie PUHP „LECH” obciążała MPO, a nie Miasto Białystok, co świadczyło, że przyjmowane odpady nie pochodzą z Obszaru Białystok. Odpady o kodzie 19 12 12, pochodzące z przetwarzania odpadów komunalnych z terenu Gminy Białystok i gmin partnerskich, nie podlegają opłatom za ich zagospodarowanie, a wytwarzającym odpady o wskazanym kodzie w ramach Obszaru Białystok jest jedynie ZUOK w Hryniewiczach, który bezpośrednio przekazuje odpady o kodzie 19 12 12 do ZUOK w Białymstoku. W zakresie stwierdzonego pośrednictwa w obrocie odpadami bez wpisu do BDO wobec MPO Podlaski Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska wszczął postępowanie administracyjne, w celu wymierzenia pieniężnej kary administracyjnej.

⁴⁸ Na 300 zł za naruszenie warunków pozwolenia zintegrowanego poprzez przekroczenie czasu pracy instalacji do termicznego przekształcania odpadów.

⁴⁹ Na 200 zł za nieprawidłowe prowadzenie ilościowej i jakościowej ewidencji odpadów w 2017 r. i 200 zł za nieprawidłowe prowadzenie ilościowej i jakościowej ewidencji odpadów w 2018 r. W obu przypadkach odmówiono ich przyjęcia.

3. Nastąpiło wypełnienie kwatery 4A na składowisku odpadów w ZUOK w Hryniewiczach. Założenia Spółki, określone w pozwoleniu zintegrowanym, zakładały funkcjonowanie składowiska o pojemności 259.557,95 m³ i 233.602,16 Mg do końca 2030 r. Tymczasem na koniec 2019 r. pojemność ta została przekroczona o 1.947,26 Mg (235.549,42 Mg). Ponadto odpady unieszkodliwiane na składowisku odpadów w ZUOK w Hryniewiczach nie spełniały (na podstawie wyników badań odpadów wskazujących na ciepło spalania powyżej 6 MJ/kg)⁵⁰ kryterium dopuszczenia odpadów do składowania na składowisku odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne. W zakresie stwierdzonego unieszkodliwiania odpadów wysokokalorycznych, wskazującego na naruszenie hierarchii postępowania z odpadami zostanie wszczęte postępowanie w sprawie wstrzymania instalacji do unieszkodliwiania odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne (na kwaterze 4A).
(akta kontroli str. 511-652, 665-667)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W 2018 r. – w ramach prowadzonego przez Inspekcję Ochrony Środowiska ogólnokrajowego cyklu kontrolnego przestrzegania przez gminy przepisów ucpg oraz wytycznymi do planowania działalności organów Inspekcji Ochrony Środowiska (wg. którego cyklem kontrolnym należy objąć 10% gmin) – zaplanowano kontrole w 11 zamiast w 12 gminach.

Kierownik Delegatury WIOŚ w Suwałkach wyjaśnił, że: „w 2018 r. przeprowadzono jedną kontrolę w ramach tego cyklu i zamieszczono ją w rocznym planie kontroli. Ze względu na śmierć Pani B. K. – Kierownika Działu Inspekcji Delegatury w Suwałkach jako osoby bezpośrednio nadzorującej nie jestem w stanie odpowiedzieć na to pytanie”.
(akta kontroli str. 24-168, 658-664)

2. Po przeprowadzonej przez Delegaturę WIOŚ w Suwałkach kontroli w Urzędzie Gminy w Płaskiej w 2017 r. nie zachowała się (bądź nie została sporządzona) dokumentacja kontrolna i pokontrolna (protokół, zalecenia pokontrolne, itp.).

Zgodnie z postanowieniami art. 11 ust. 1 ustawy z 20 lipca 1991 r. o Inspekcji Ochrony Środowiska⁵¹, z czynności kontrolnych inspektor sporządza protokół, którego jeden egzemplarz doręcza kierownikowi kontrolowanej jednostki organizacyjnej lub kontrolowanej osobie fizycznej.

Kierownik Delegatury WIOŚ w Suwałkach wyjaśnił, że: „po przeprowadzeniu przez Delegaturę WIOŚ w Suwałkach kontroli w Urzędzie Gminy w Płaskiej w 2017 zachował się protokół z kontroli nr DEL-SU 141/2017, która była przeprowadzona w dniach od 12 września 2017 do 30 listopada 2017, zamieszczony jest on w systemie informatycznym ISWK. Protokół ten został zamieszczony w ISWK zgodnie z planem kontroli na 2017 (wydruk protokołu z systemu oraz z zrzut ekranu z okna systemu „rejestr kontroli” w załączeniu). Wersja papierowa podpisanego protokołu nie została odnaleziona w aktach Delegatury w Suwałkach, nie odnaleziono również zarządzeń pokontrolnych dot. tej kontroli. Sprawę kontroli w Gminie Płaska prowadziła B. K. – Kierownik Działu Inspekcji Delegatury w Suwałkach. Pani B. K. zmarła w dniu 29 lipca 2019 r. i nie jestem w stanie określić, gdzie znajduje się wersja papierowa tego dokumentu. Pani B. K. pełniła rolę Kierownika Działu Inspekcji Delegatury w Suwałkach i ona bezpośrednio sprawowała nadzór nad prowadzeniem dokumentacji w wersji tradycyjnej oraz zamieszczaniem ustaleń z kontroli w podsumowaniach cykli kontrolnych. Ponieważ naruszenia z tej kontroli zostały zamieszczone w podsumowaniu cyklu, nie uważałem za konieczne sprawdzanie wersji papierowej zwłaszcza, że Pani B. K. sprawowała funkcje Kierownika Działu inspekcji (a wcześniej naczelnika) od wielu lat (1996) i nigdy wcześniej j do takiej sytuacji nie dochodziło. Wielokrotne kontrole z UW oraz NIK potwierdzały jej wysokie kompetencje oraz zaangażowanie w wykonywaną pracę, dlatego nie widziałem konieczności poddawania analizie dokumentacji

⁵⁰ Na podstawie czterech próbek odpadów określono ich ciepło spalania: 1/ 28,6 MJ/kg, 2/ 17,8 MJ/kg, 3/ < 4,0 MJ/kg, 4/ 10,2 MJ/kg.

⁵¹ Dz. U. z 2019 r. poz. 1355, ze zm.

sporządzanej w wersji tradycyjnej. Nadzór nad realizacją planu kontroli sprawowany jest zdalnie w systemie ISWK i tam protokół z kontroli został zamieszczony”.

(akta kontroli str. 198-221, 658-664)

3. Po przeprowadzonych przez Delegaturę WIOŚ w Łomży kontrolach w ZZO w Koszarówce, prowadzonego przez BIOM Spółka z o.o. w Dolistowie Starym, nie podjęto żadnych działań kontrolnych i pokontrolnych w celu wyeliminowania stanu niezgodnego z obowiązującymi przepisami. Dotyczyło to:
- dwóch pożarów odpadów na terenie ZZO w Koszarówce (8 sierpnia i 14 sierpnia 2019 r.), w trakcie których stwierdzono, że odpady 19 12 12 (tj. balast kaloryczny) w ilości 13.900 Mg magazynowano na kwaterze składowiska,
 - planowej kontroli (od 30 stycznia do 20 lutego 2020 r.), w trakcie której potwierdzono, że na terenie kwatery do składowania nadal magazynowany jest odpad o kodzie 19 12 12, tj. balast kaloryczny.

Zgodnie z art. 104 ust. 1 ustawy o odpadach „zakazuje się magazynowania odpadów na składowisku”, a zgodnie z art. 104 ust. 2 tej ustawy „zakazuje się zbierania lub przetwarzania odpadów na składowisku odpadów w inny sposób niż składowanie odpadów, z wyjątkiem przypadków określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 124 ust. 6 ustawy.

Kierownik Delegatury WIOŚ w Łomży wyjaśnił, że: „głównym zadaniem obu kontroli było ustalenie przyczyn, skali i skutków pożarów, do jakich doszło na składowisku odpadów. Nie oceniano przy tym, w sposób szczegółowy, zgodności funkcjonowania instalacji z posiadanym pozwoleniem zintegrowanym. Inspektorzy WIOŚ byli skupieni na ustaleniu, czy doszło do przestępstwa, polegającego na celowym podpaleniu odpadów i stworzeniu w ten sposób zagrożenia dla zdrowia i życia mieszkańców. Do zdarzeń tego rodzaju dochodziło w tym okresie w różnych miejscach kraju i powodowały one znaczny oddźwięk i zaniepokojenie w społeczeństwie. Ponieważ oba zdarzenia były niewielkie i nie niosły znaczących skutków dla środowiska, oceniono, że nie ma potrzeby przeprowadzania pilnej, doraźnej kontroli instalacji. Zakład był wpisany do planu kontroli na 2019 rok i w czasie takiej kontroli miała być przeprowadzona ocena zgodności funkcjonowania instalacji z posiadanym pozwoleniem zintegrowanym. Chciałbym dodać, że duża ilość kontroli, przy niewielkim zatrudnieniu doświadczonych inspektorów, powoduje, że niektóre kontrole trzeba przeprowadzić bardzo szybko, bo w kolejce czekają już następne kontrole planowe (a plan to priorytet) i ciągle napływające wnioski o interwencję, które też trzeba załatwić w terminie określonym w kpa. To powoduje, że w czasie kontroli skupiamy się na tym co najważniejsze. W przypadku kontroli przeprowadzonych w dniach 8 i 14 sierpnia 2019 roku najważniejsze było ustalenie, czy doszło do przestępstwa, polegającego na celowym podpaleniu odpadów i stworzeniu zagrożenia dla zdrowia i życia mieszkańców”.

Natomiast w przypadku kontroli z 2020 r. wyjaśnił, że: „stan zastany w dniu 5 marca 2020 r. mógł być zupełnie inny niż ten, który był w dniu 30 stycznia 2020 r. Z mojego doświadczenia zawodowego wiem, że stan na składowisku może się zmienić w ciągu jednego dnia a co dopiero w okresie ponad miesiąca. Według wyjaśnień, prowadzącej kontrolę, pani Justyny Zagroba-Lubieckiej, informacje zawarte w protokole Nr DEL-LO 11/2020 określają stan faktyczny, zastany podczas kontroli Delegatury WIOŚ w Łomży. W pozwoleniu zintegrowanym z dnia 21 grudnia 2017r. znak: DOS-II.7222.1.21.2017, nie ma wskazanych konkretnie warunków i miejsc magazynowania pozostałości po sortowaniu, miejsc magazynowania balastu. Kontrolująca uznała balast za odpad pochodzący z przetworzenia odpadów komunalnych. Oceniała, że sposób magazynowania tego odpadu jest zgodny z art. 25 ust. 4 i 5 ustawy o odpadach, to znaczy że odpady mogą być magazynowane, jeżeli konieczność magazynowania wynika z procesów technologicznych lub organizacyjnych. W trakcie oględzin zakładu, przeprowadzonych w dniu 30 stycznia 2020 roku, nie stwierdzono magazynowania odpadów poza terenem utwardzonym. Kompost (19 05 03) był magazynowany na terenie utwardzonym, balast (19 12 12) był magazynowany także na terenie

utwardzonym, obok hali kompostowni. Opony leżące na krawędzi kwatery zbierane były i przygotowane do zabezpieczenia skarp”.

Z równoległej prowadzonej kontroli NIK w ZZO w Koszarówce – prowadzonym przez BIOM Spółka z o.o. w Dolistowie Starym – wynika, że na dzień rozpoczęcia kontroli Delegatury WIOŚ w Łomży (30 stycznia 2020 r.) sposób magazynowania balastu kalorycznego na kwaterze składowiska nie odbiegał od stanu zaobserwowanego w dniu 5 marca 2020 r., tj. podczas kolejnych oględzin, przeprowadzonych z powołanymi specjalistami z WIOŚ (wskazuje na to wykonana w obu tych dniach dokumentacja zdjęciowa). (akta kontroli str. 169-180, 655-664, 668-674)

4. W czasie kontroli ZZO w Koszarówce, przeprowadzonej od 30 stycznia do 20 lutego 2020 r., inspektorzy Delegatury WIOŚ w Łomży nie stwierdzili wymienionych niżej następujących naruszeń.
 - a) Odpady były magazynowane poza terenem utwardzonym. Kompost (19 05 03) był magazynowany na terenie utwardzonym oraz nieutwardzonym, a balast kaloryczny (19 12 12) w postaci 268 bel (o wymiarach 1m x 1m x 0,7m każda) był magazynowany na terenie nieutwardzonym obok hali kompostowni. Na terenie magazynu odpadów o kodzie 19 12 12 (obok magazynu opon) były magazynowane również nierozzerwane worki z odpadami, co może świadczyć o tym, że nie przeszły one procesu przetwarzania. Zgodnie z warunkami pozwolenia zintegrowanego (str. 19), poszczególne rodzaje wytwarzanych odpadów magazynowane są selektywnie w wydzielonych miejscach o utwardzonej nawierzchni. Część magazynowanego kompostu wykraczała poza utwardzony plac do tego przeznaczony. Również balast kaloryczny, ustawiony wzdłuż ogrodzenia, obok hali kompostowni (zbelowany), magazynowany był na terenie nieutwardzonym.
 - b) Nieprawidłowo postępowano ze zużytymi oponami (16 01 03). Zgodnie z pozwoleniem zintegrowanym mogą one być przeznaczone do budowy skarp i obwałowań, a położenie opon na krawędzi kwatery do składowania nie jest wykorzystaniem ich do tego celu. Opony bowiem leżały niemalże poziomo, a skarpy nie były ukształtowane.

Powyższych ustaleń dokonali 5 marca 2020 r. powołani przez NIK specjaliści w dziedzinie gospodarki odpadami (Naczelnik i Zastępca Naczelnika Inspekcji WIOŚ w Białymstoku).

Wyjaśnienie w tej sprawie Kierownika Delegatury WIOŚ w Łomży przytoczono powyżej.

Bieżący nadzór nad działalnością kontrolną – jak wyjaśnił Zastępca PWIOŚ – „wykonuję poprzez codzienne rozmowy z podległymi pracownikami dotyczące najważniejszych i skomplikowanych kwestii związanych z przeprowadzanymi kontrolami. Kierownicy Delegatur zobowiązani są do informowania mnie o trudnościach w realizacji zadań. Organizowane są również spotkania kierownictwa urzędu, na których omawiane są kwestie związane z realizacją bieżących spraw. Organizuję również spotkania z Kierownikami Delegatur dotyczące bieżących planów działania i problemów dotyczących wykonywania zadań ustawowych na terenie działania Delegatur. Na żadnym z tych spotkań nie zostałem poinformowany o nieprawidłowościach związanych z kontrolami odpadów na terenie ZZO w Koszarówce oraz brakiem dokumentacji kontroli w Urzędzie Gminy w Płaskiej w 2017 r. Ponadto prowadzone w ramach kontroli zarządczej, kontrole wewnętrzne, nie dały podstaw do wykazania powyższych nieprawidłowości. Po uzyskaniu informacji o nieprawidłowościach dotyczących kontroli ZZO w Koszarówce zostało zorganizowane spotkanie z Panem Waldemarem Gołaszewskim – Kierownikiem Delegatury w Łomży, Panią Krystyną Janucik – Kierownikiem Działu Inspekcji oraz Panią Justyną Zagroba-Lubiecką – Głównym Specjalistą przeprowadzającym kontrolę. W trakcie spotkania omówiono nieprawidłowości oraz zobowiązano Kierownika Delegatury i Kierownika Działu Inspekcji do podjęcia działań mających na celu wzmożenie kontroli nad sposobem realizacji ustawowych zadań na terenie działania Delegatury w Łomży. Pani Grażyna Żyła-Pietkiewicz przeprowadziła rozmowę z Panią Justyną Zagroba-Lubiecką dotyczącą wykonywania zadań w trakcie przeprowadzanych kontroli. Po spotkaniu Pani Justyna Zagroba-Lubiecka złożyła podanie o rozwiązanie stosunku pracy na podstawie

porozumienia stron. Jednak następnie wycofała to podanie argumentując, że podjęła decyzję o rozwiązaniu stosunku pracy pod wpływem emocji. Pani Grażyna Żyła-Pietkiewicz poleciła Rzecznikowi Dyscyplinarnemu WIOS w Białymstoku wszczęcie postępowania wyjaśniającego dotyczącego sposobu dokonania przez Panią Justynę Zagrobę-Lubiecką – Głównego Specjalistę w Dziale Inspekcji Delegatury WIOŚ w Łomży kontroli przeprowadzonej w dniach 30 stycznia 2020 r – 20 lutego 2020 r. w ZZO Koszarówka gmina Grajewo. Obecnie Pani Justyna Zagroba-Lubiecka przebywa na zwolnieniu lekarskim, co wstrzymuje działania Rzecznika Dyscyplinarnego. Ponadto w trybie nadzorczym poleciłem natychmiastowe rozpoczęcie kontroli ZZO Koszarówka oraz ZPiUO Czerwony Bór przez pracowników WIOŚ w Białymstoku. Jednocześnie podjęto decyzję aby nadzór kontrolny nad funkcjonowaniem instalacji komunalnych położonych na terenie Delegatury w Łomży przejął Wydział Inspekcji WIOŚ w Białymstoku”.

(akta kontroli str. 169-180, 655-674)

III. Wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, wnosi o:

1. Planowanie do kontroli gmin oraz podmiotów prowadzących instalacje MBP z częstotliwością wymaganą obowiązującymi przepisami.
2. Zapewnienie rzetelnej realizacji kontroli prowadzonych przez inspektorów WIOŚ.

IV. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK, kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Białymstoku. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania
wykonania wniosku

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK, należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Białystok, 15 maja 2020 r.

Kontroler:
Tomasz Pomian
główny specjalista k. p.

p.o. DYREKTORA DELEGATURY
Najwyższej Izby Kontroli w Białymstoku
z up. p.o. WICEDYREKTORA
Robert Skwarko

.....
podpis

.....
podpis